

5.11.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019, jäljempänä toisiolaki) tuli voimaan 1.5.2019. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi 20.12.2019 ensimmäisen asetuksen (1500/2019) sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen (Tietolupaviranomainen) suoritteiden maksullisuudesta ajalle 1.1.2020-31.12.2020.

Nyt on kyseessä toinen maksuasetus, jossa määritellään Tietolupaviranomaisen maksulliset suoritteet ajalle 1.1.2021-31.12.2021.

Toisiolain tavoitteena on mahdollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa sekä sosiaali- ja terveysalan ohjaus-, valvonta-, tutkimus- ja tilastotarkoituksessa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely sekä niiden yhdistäminen Kansaneläkelaitoksen, Digi- ja väestötietoviraston, Tilastokeskuksen ja Eläketurvakeskuksen henkilötietoihin. Toisiolain tavoitteena on lisäksi turvata yksilön luottamuksensuoja sekä oikeudet ja vapaudet henkilötietoja käsiteltäessä. Lain tavoitteena on myös sujuvoittaa ja nopeuttaa olennaisesti tietojen käyttölupiin liittyvää käsittelyä ja keventää siihen liittyvää, rinnakkaisista lupamenettelyistä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Tietolupaviranomainen tai muu luvan myöntänyt viranomainen saa toisiolain 49 §:n perusteella periä maksun tietoluvasta ja tietopyyntöä koskevasta päätöksestä. Maksun määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaisissa. Toisiolain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomainen saa periä korvauksen toisilaisissa tarkoitetun tietoluvan ja Lausuntopalvelu.fi 2/4 tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisten tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsittelystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista sekä tietoturvallisen käyttöympäristön käytöstä. Lain 50 §:n mukaan Tietolupaviranomaisen korvausten määräytymisen perusteista säädetään maksuperustelaisissa.

Maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Lain 6 §:ssä säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista. Julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan lain 3 §:n mukaan valtion viranomaisen suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus.

Lain 7 §:ssä säädetään muiden suoritteiden hinnoista. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen muiden kuin 6 §:ssä tarkoitettujen suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein.

5.11.2020

Ehdotettavassa asetuksessa määritellään Tietolupaviranomaisen maksulliset suoritteet vuodelle 2021. Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää vastauksia seuraaviin neljään kysymykseen:

1. Ovatko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?
Eläketurvakeskus pitää jakoa tarkoituksenmukaisena.
2. Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?
Eri suoritteista perittävät maksut ovat ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia.
3. Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?
Toisiolaki tai maksuasetus eivät velvoita Findataa erittelemään kustannuksiaan sen työn eri vaiheista. Tämä olisi kuitenkin toivottavaa ymmärrettävyyden takaamiseksi.
Asetusluonnoksessa ei säädetä kustannuksista, jotka aiheutuvat Findatalle toisiolain 52 §:n mukaisesta tietoluvan nojalla luovutetuista tiedoista johdettujen tulosten julkaisemisesta, jotka Findata tarkistaa ennen niiden julkaisemista. Onko tämä maksutonta vai olisiko tarpeen määritellä myös tästä suoritteesta maksu? Oikeutus tähän puuttuu toisiolaista.
4. Muut asetusluonnosta koskevat huomiot?
Maksuasetuksen 4 § ei ilmaise selkeästi koskeeko pykälä muitakin tietoturvallisia käyttöympäristöjä kuin Findatan tarjoamaa etäkäyttöympäristöä. Sanamuotoilusta ei selviä ohjaako Findata myös muiden tietoturvallisten käyttöympäristöjen hinnoittelua vai antaako tämä pykälä muille etäkäyttöympäristöjen tarjoajille mahdollisuuden hinnoitella tämä toiminta itsenäisesti liiketaloudellisin perustein.

Eläketurvakeskus

Jaakko Kiander
JohtajaTiina Palotie-Heino
Tilastopäällikkö